

Idős személyek részére biztosított bentlakásos
intézményi ellátások Munkaközössége
Szakmai nap

**A Szeretetszolgálat intézményeiben végzett demens
kutatás eredményei**

Mátics Katalin
kutatásvezető

Budapest, 2023. április 04.

- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat összesen 19 intézményt, vagy intézményi egységet vett át 2017-től kezdődően.
- Az idősek ápolást-gondozást nyújtó intézményeinek férőhelyszáma 318-ról 2106-ra, azaz a 6,6-szorosára nőtt.
- Az intézményekben ellátást igénybe vevők közelítően 60%-a a demencia kórkép valamilyen fokozatának tüneteit mutatja – a szakemberek megítélése szerint.
- Az ellátást igénybe vevők közel 1/3 része rendelkezik a demencia kórkép közepes, vagy súlyos fokozatát megállapító szakértői véleménnyel.

- Nagy volumenű intézményi változás, bővülés
  - Mi a helyzet az intézményekben? Milyen az összkép?
- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményei biztosítják a demens személyek ellátását, ugyanakkor szükséges megismerni:
  - az intézményeket
  - az ellátást igénybe vevőket, szükségleteiket és a lehetőségeket
  - a munkavállalókat és gondolataikat

- Az intézmények állapota:
  - 12 intézmény felújításra szorulna
  - 14 intézmény állapota megfelelő, vagy kifejezetten jó
- Az intézmények megfelelősége:
  - 15 intézmény alkalmas
  - 9 intézmény részben alkalmas
  - 2 intézmény nem alkalmasidősek ápolás-gondozására – a vezetők szerint.
- Nehézségek, megoldandó problémák:
  - a részben alkalmasnak ítélt intézményi egységek: felújítására, illetve a részleges átalakítására és akadálymentesítésre
  - A nem alkalmasnak tartott intézményi egységek: az intézmény nem erre a célra épült, továbbá az épületek állapota is hagy kívánni valót maga után

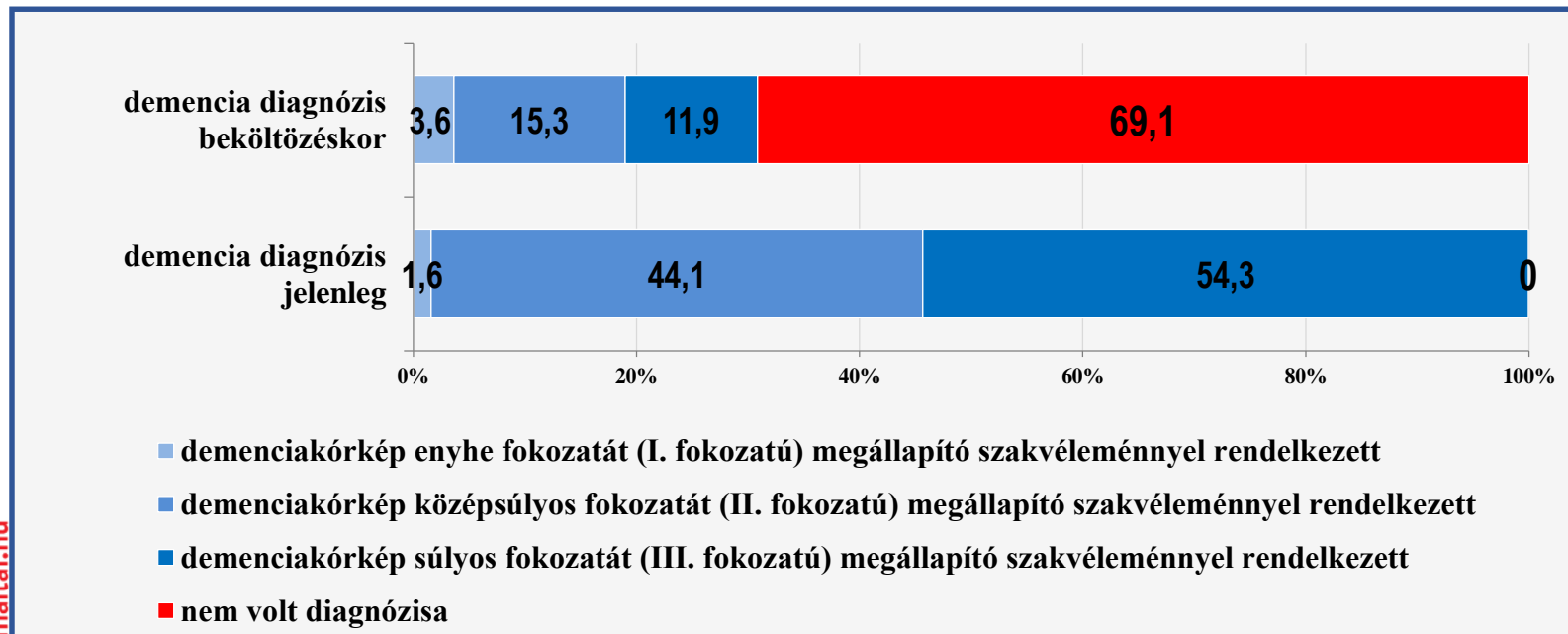

- Az intézmények összesen 964 álláshellyel rendelkeznek, amelyből 926 álláshely betöltött → munkavállalói státusz helyek közel 96%-a betöltött
- Munkaerőhiányosabb terület a Közép-magyarországi régió, ahol az álláshelyek 89%-a betöltött.
- Az Észak-magyarországi régióban, a Dél-alföldi régióban és a Közép-dunántúli régióban 98% feletti az álláshelyek betöltöttsége.
- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat intézményeinek munkaerő-ellátottsága lényegesen jobb, mint amit az ország más intézményei esetében tapasztalható. A Máltai Szeretetszolgálat megbecsüli a munkavállalóit és presztízst jelent munkavállalójának lenni.

AZ ELLÁTÁST IGÉNYBE VEVŐK

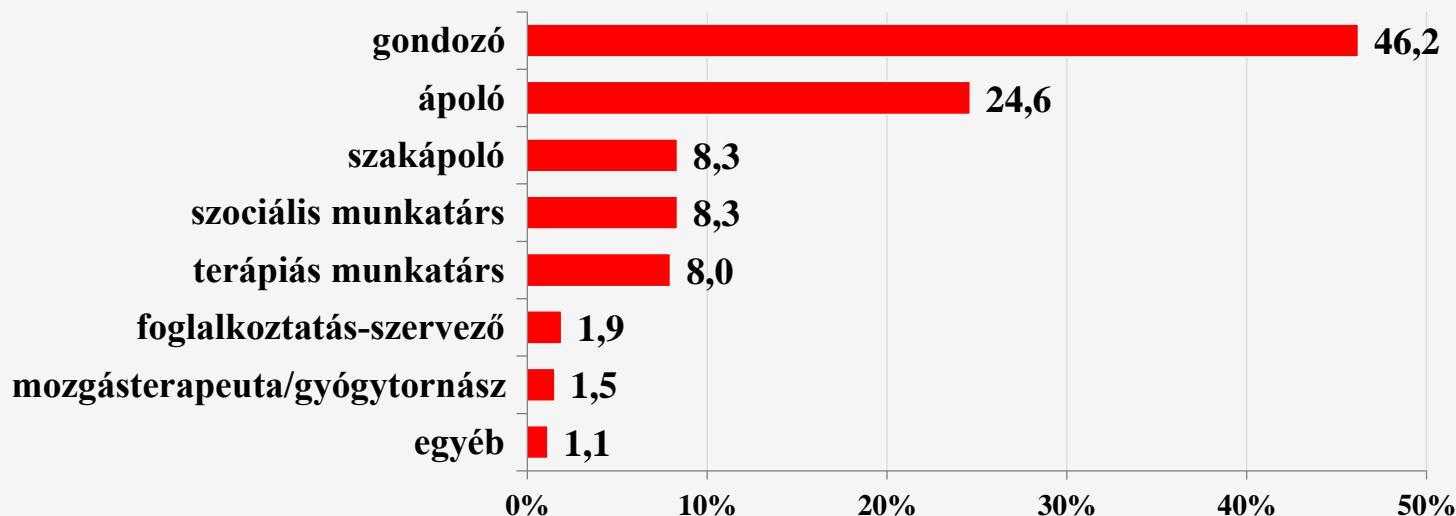
- Minta: 606 fő demencia diagnózissal rendelkező igénybe vevő
  - 79% nő, 21% férfi;
  - Átlagéletkor: 80,7 év;
  - 64% egyedül élt a beköltözést megelőzően;
  - intézménybe kerülés előtti várakozási idő 6,5 hónap, 80% 9 hónapnál kevesebb időn keresztül várakozott
  - az intézménybe költözéstől eltelt átlagos idő 4,8 év

- Minta: 270 fő
  - 93% nő
  - átlagéletkor: 48 év, a legfiatalabb 22 éves, a legidősebb 74 éves
  - Átlagosan 14 éve dolgoznak a szociális ellátások területén
  - A munkavállalók 12%-a pályakezdő (<3év tapasztalat), ugyancsak 12% 25+ év tapasztalattal rendelkezik

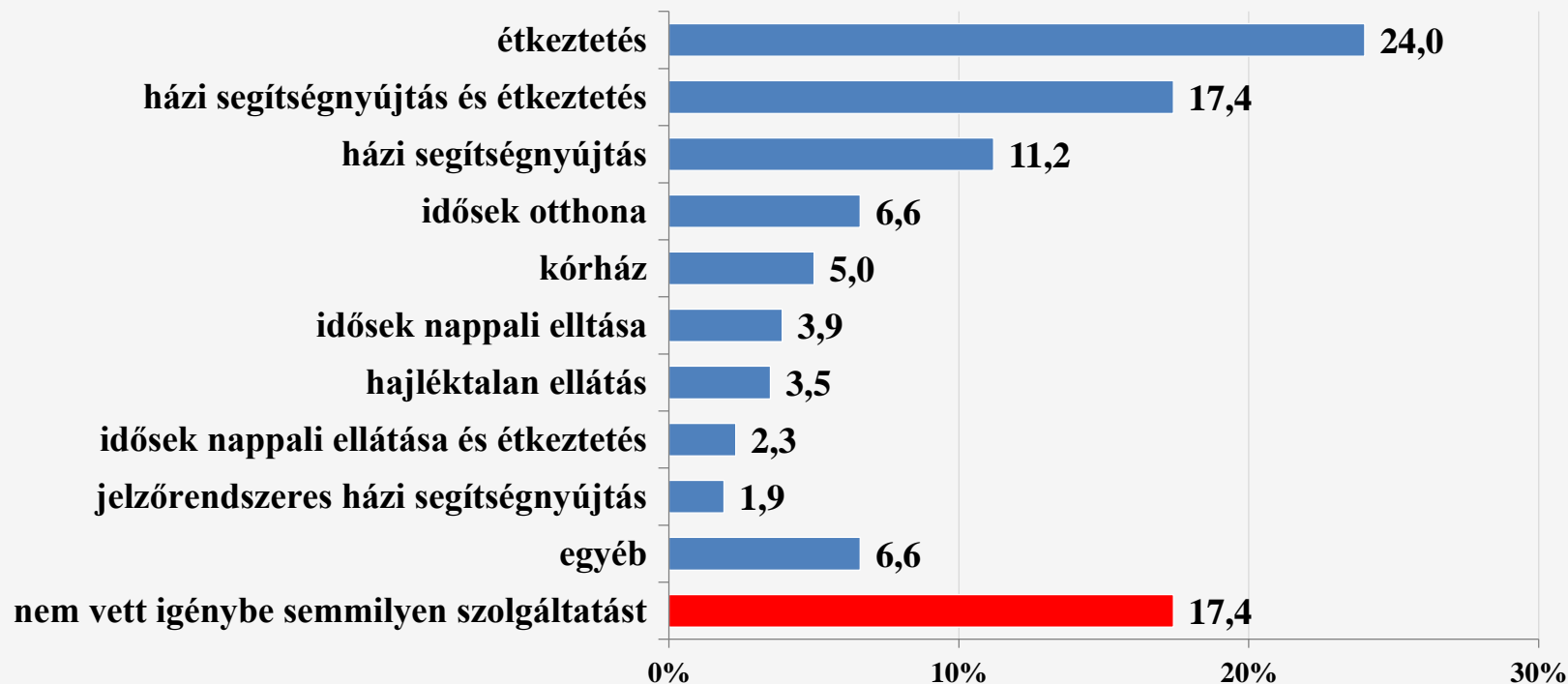
Milyen munkakörben dolgozol?(%) N=270 fő

A BEKÖLTÖZÉST MEGELŐZŐ SZOLGÁLTATÁS IGÉNYBEVÉTEL

Az intézménybe költözés előtt igénybe vett eü. és szoc. szolgáltatások (%)

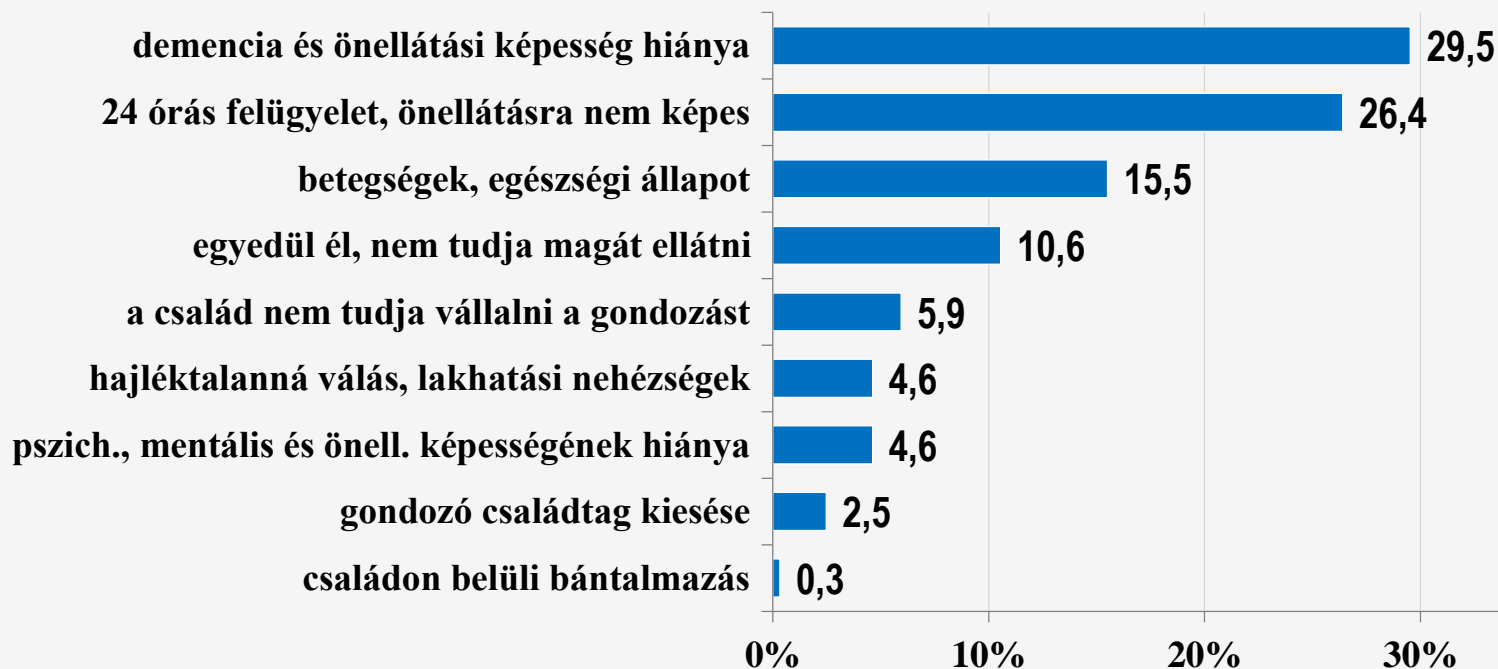

- A beköltözést megelőzően az idősek közel 1/5-e nem vett igénybe semmilyen szociális alapszolgáltatást.
- Miért? Mit lehet tenni?
- Milyen a kapcsolat az alapszolgáltatást nyújtó intézményekkel?

Mi volt (melyek voltak) a felvételi kérelem indoka(i)?

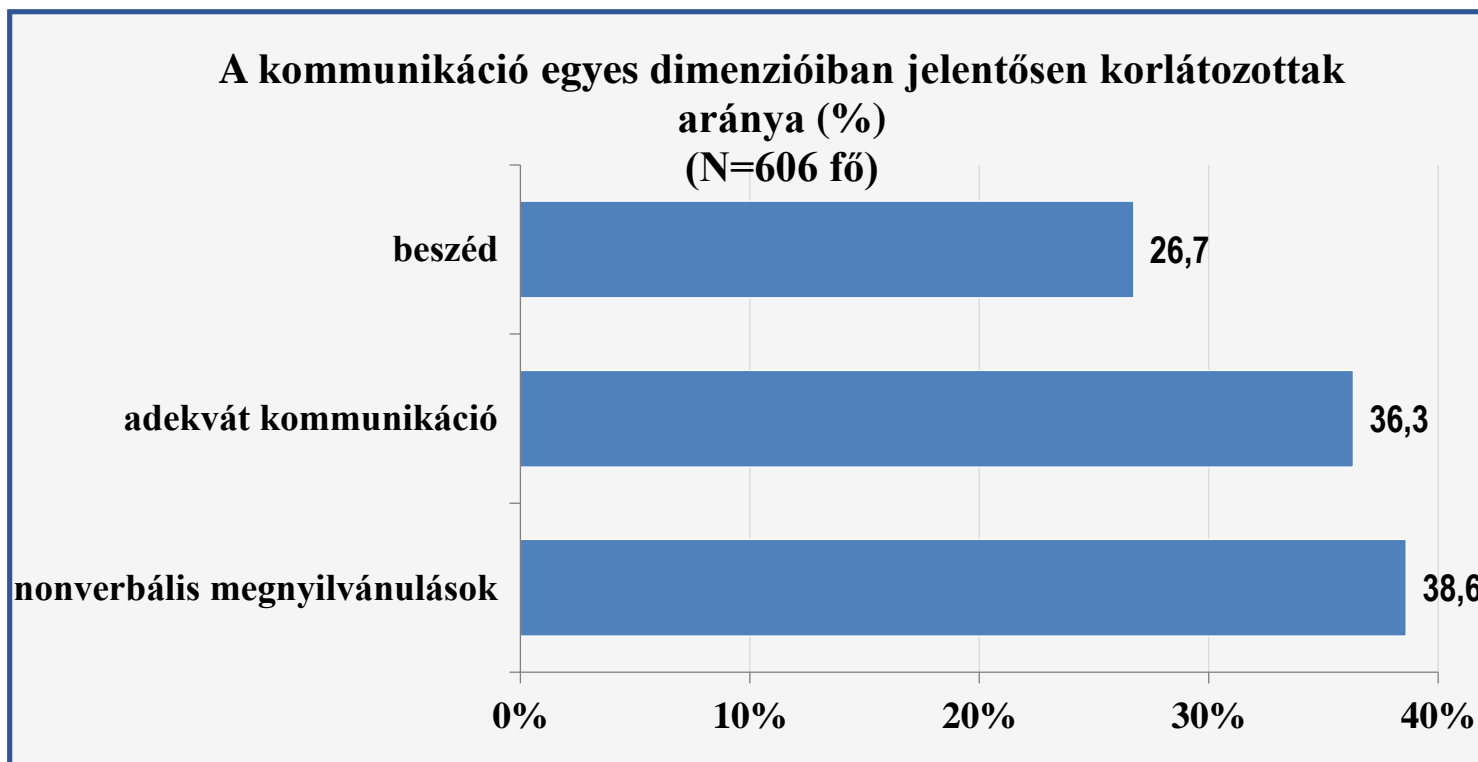
A felvételi kérelmekben az elsődleges indok a megromlott egészségi állapot, de: más fontos, szociális szempontok is megjelennek „Málta-specifikum”: pl.: lakhatási nehézségek, pszichés, mentális problémák

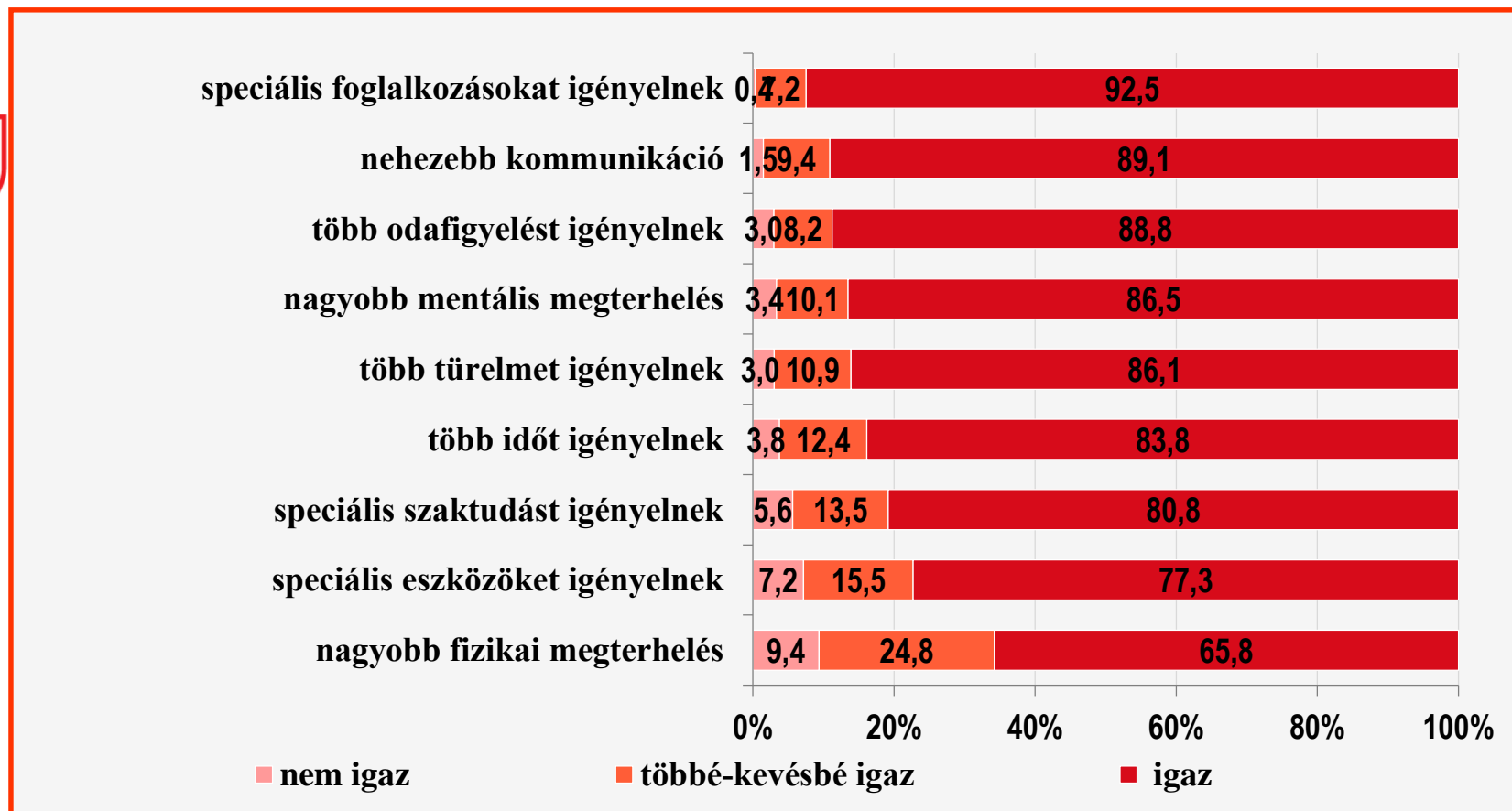
Az önellátás egyes dimenzióiban jelentősen korlátozottak aránya (%)

A szolgáltatást igénybe vevők közel 3/4 része jelentős segítséget igényel az önellátásban, vagy önellátásra egyáltalán nem képes. → terhelődés, kihívások, következmények

307 főt érint a kommunikáció egyes dimenziói közül legalább egy súlyos deprivációja, ami a kutatásba bevont személyek több mint felét jelenti.

A demens személyekkel folytatott munka speciális tudást, nagyobb odafigyelést, több időt és türelmet igényel.

Fizikailag és mentálisan megterhelő.

A KOLLÉGÁK TERHELŐDÉSE

Mennyire érzed magad fizikailag leterheltnek? (N=270 fő)

Mennyire érzed magad mentálisan leterheltnek? (N=270 fő)

0% 20% 40% 60% 80% 100%

- Nem érzem magam fizikailag leterheltnek
- Fizikailag többé-kevésbé leterhelt vagyok.
- Fizikailag nagyon leterheltnek érzem magam.

A Te fizikai leterheltségében mennyire játszik szerepet a demens személyekkel folytatott munka? (N=270 fő)

A Te mentális leterheltségében mennyire játszik szerepet a demens személyekkel folytatott munka? (N=270 fő)

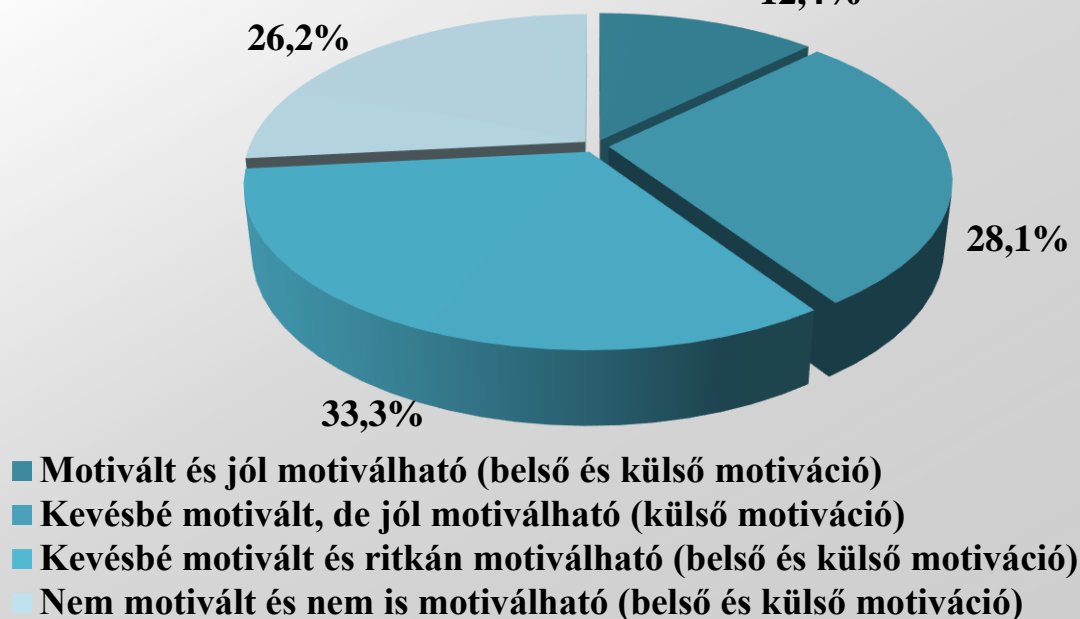
0% 20% 40% 60% 80% 100%

- Egyáltalán nem játszik szerepet.
- Több-kevesebb szerepet játszik.
- Jelentős szerepet játszik.

A kollégák terhelődéséhez nagy mértékben hozzájárul a demens személyekkel folytatott munka mind fizikailag, mind mentálisan.

A megítélése szerint mennyire motivált, vagy motiválható a szolgáltatást igénybe vevő arra, hogy idejét állapotához mérten aktívan töltsse? (%)

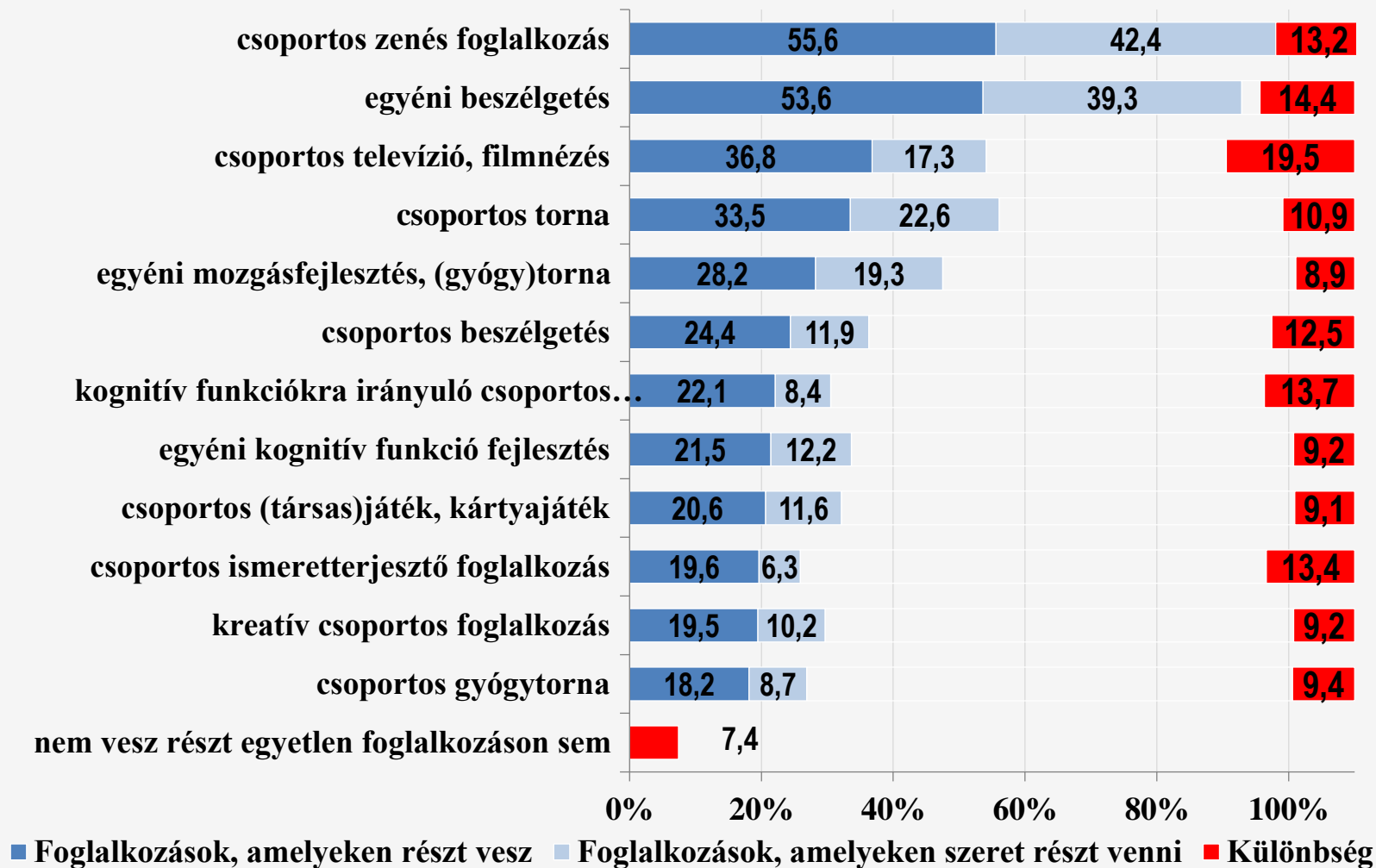

- Az ellátást igénybe vevők 40,5%-a jól motiválható, 1/3 része kevésbé motivált és ritkán motiválható, míg 1/4 része nem motivált és nem is motiválható.
- Vajon hogyan motiválják az igénybe vevőket a munkatársak? Melyek a jó gyakorlatok, szükségük van-e arra, hogy a motiválás technikáinak tekintetében további ismeretekre, tapasztalatokra tegyenek szert?

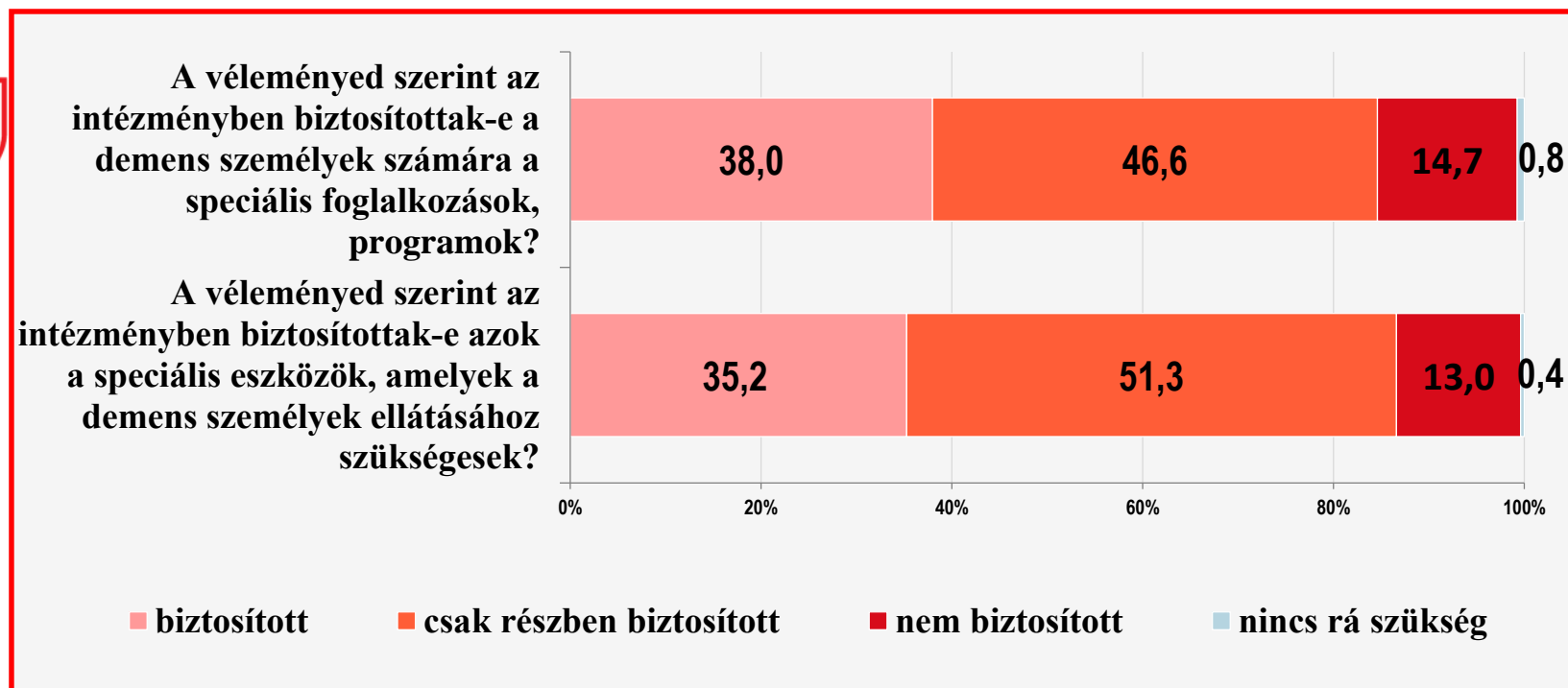
FOGLALKOZÁSOK: SZERET, NEM SZERET

Milyen jellegű foglalkozásokon vesz részt, illetve szeret részt venni a szolgáltatást igénybe vevő? (%) (N=606 fő)

SPECIÁLIS PROGRAMOK ÉS ESZKÖZÖK BIZTOSÍTÁSA

Az igénybe vevők 61%-64%-a számára nem, vagy részben biztosítottak a megfelelő foglalkozások és a speciális eszközök – a szakemberek véleménye szerint.

„...az ágyhoz kötött demens ellátottak egyéni fejlesztése (rajzolás, játékos kérdezz-felelek)...”

„Szenior tánc, állat asszisztált terápia”

„Családtagok aktív bevonása a demens lakókkal való foglalkozásokba, programokba.”

„zene-terápia”

„...a demens személyek foglalkoztatásának nem eszköz hiánya hanem foglalkozások elkülönítése (foglalkoztatóterem) a legnagyobb probléma.”

„A személyzet bővítésén, pl. nekem, mint terápiais munkatársnak lehetne asszisztensem, akivel csoportbontás esetén párhuzamos tevékenykedést alkalmaznánk.”

„Az enyhe és középsúlyos demenciával küzdőket bevonni az egyszerűbb munkafolyamatokba (pl. ruhahajtogatás, kerti munka, stb.).”

„...bolyongás biztosítása..”

„Egyéni foglalkozások, ami rendszeresen ismétlődhetne (személyre szabott, kidolgozott foglalkozási tervezetekkel).”

„...hang-fény terápia, mozgásterápia, aromaterápia...”

„Kertkapcsolat hiányzik. Kültéri foglalkozásokat nem tudunk minden nap végezni.”

„...észlelés fejlesztéséhez való eszköz...”

„...kevés és biztonságos bútorok...”

„...mobilizáláshoz szükséges eszközök...”

„A napi rutinhoz megvannak az eszközeink, bár, a jobb minőségű ágyak jól jönneek, hozzá betegemelőők.”

„...demensbarát bútorok, tágas helyiségek, belső udvar, pihenősarkok kialakítása...”

2...érzékelést, észlelést, tapintást fejlesztő eszközök...”

„...foglalkoztató eszközök, megfelelő társasjáték, foglalkoztató személyzet...”

„...ingergazdagabb környezet, pl. képel, növények...”

„...hangszerek (csörgők, dobok, stb.), mesekönyvek, "matató" könyvek, bábok, kislabdák...”

„...gyógyászati, mozgáskoordinációs eszközök...”

„...motivációs eszközök...”

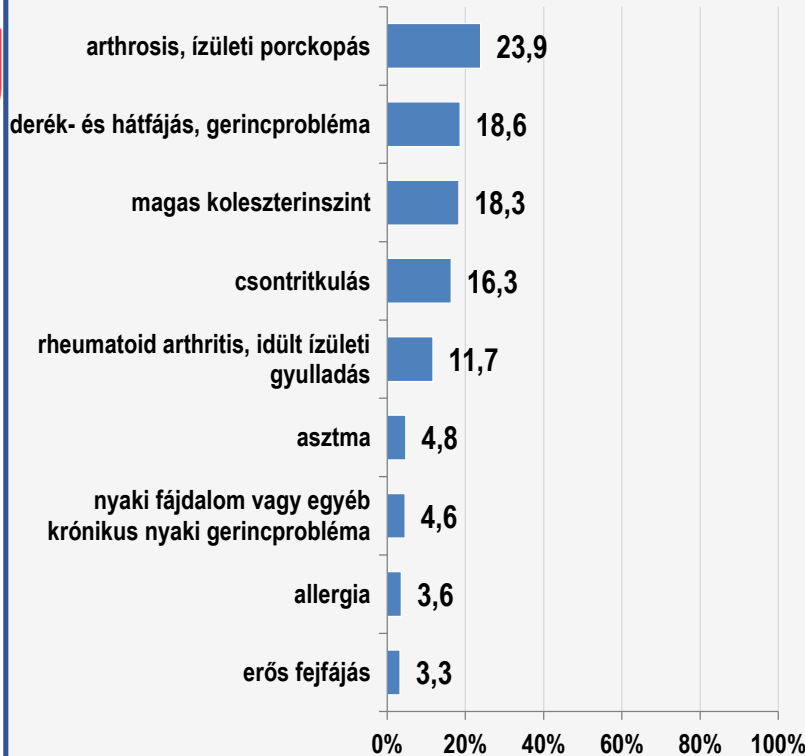
„Minden, mert jelenleg szinte semmi sincs (Vagy csak nem tudok róla).”

„Mindenük meg van!”

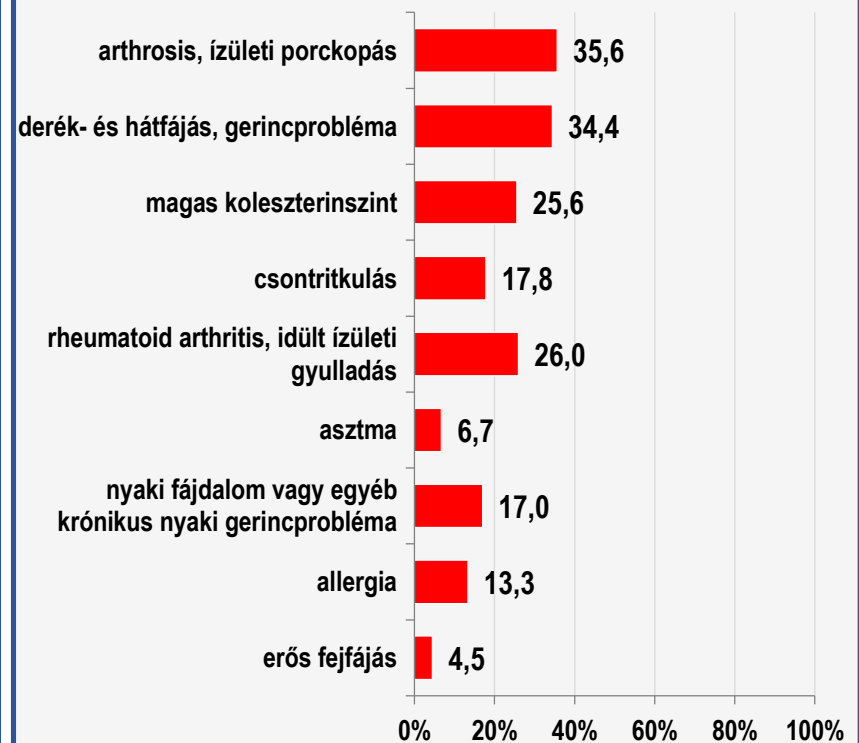
ALULDIAGNOSZTIZÁLT MEGBETEGEDÉSEK

A szolgáltatást igénybe vevők megbetegedései (%)
N=606 fő

A szolgáltatást igénybe vevők megbetegedései 65+ (%) (ELEF: Központi Statisztikai Hivatal egyedi kérésre összeállított táblázatos adatállománya)

Feltételezhetjük, hogy a demenciával küzdők fájdalmaikat, testi érzeteiket nem, vagy nehezebben kommunikálják, így ezek feltáratlanok maradnak, ugyanakkor a mindennapi életminőséget a folyamatos fájdalomérzet jelentősen rontja.

Az alul diagnosztizált betegségek közé tartozik még a mozgásszervi megbetegedéseken kívül a magas koleszterinszint és az allergia.

- Körvonalazódó KÖVETKEZTETÉSEK:
  - infrastrukturális „megfelelőség” megvalósítása
  - munkavállalói terhelődés csökkentése
  - szakmai ismeretek erősítése a motiválás, foglalkozások területén
  - jó gyakorlatok összegyűjtése
  - egészségprogram
  - felkészülés az egyre nagyobb volumenben megjelenő magas gondozási-ápolási szükséglettel rendelkező igénybe vevőkre
  - jogok és szakmai tevékenység összehangolása
  - Irányelvek megfogalmazása → „Máltai szemlélet”
  - Minőségfejlesztés → a magunk által támasztott elvárásoknak való megfelelés

Köszönöm a figyelmet!